

βενετιάζω Καπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βένετος*.

Γίνομαι κυανοῦς.

Βενετιανός ἐπιθ. Χίος — ΠΓεννάδ. 335.

Ἐκ τοῦ ὀν. *Βενετιά* καὶ τῆς καταλ. -ανός. Πβ. μεταγν. *Βενετιανός*.

Ὁ ἐκ Βενετίας καταγόμενος: *Βενετιανή* λεμονιά. *Λεμόγια* *Βενετιανὰ* (ἄνευ σπερμάτων).

βενέτικα ἐπίρρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίκιν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *Βενέτικος*.

Κατὰ τὸν τρόπον τῶν Βενετῶν: *Τραγουδεῖ βενέτικα*.

βενετίκ-κιν τό, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *Βενέτικος*.

Εἶδος εὐμεγέθους κίτρου.

Βενέτικος ἐπίθ. κοιν. *Βενέτ'κος* Τήν. *Βινέτ'κους* βόρ. ἰδιώμ. *Βινίτικους* Λυκ. (Λιβύσσ.) *Βενέτικο* Τσακων. Τὸ μεσν. ἐπίθ. *Βενέτικος*.

1) Ὁ ἐκ Βενετίας προερχόμενος ἢ ὁ εἰς τὴν Βενετίαν ἀνήκων κοιν. καὶ Τσακων.: *Βενέτικος* καθρέφτης. *Βενέτικο* πιπέρι. *Βενέτικο* οκυλλί. *Βενέτικο* καράβι. *Βενέτικο* φλωρί καὶ οὖσ. *Βενέτικο* (χρυσοῦν νόμισμα τῆς Βενετίας). *Βενέτικο* μάλαμα - χρυσάφι (καθαρὸς χρυσὸς) κοιν. || Φρ. *Βενέτικος* γυατρός (διάσημος) Προπ. (Μηχαν.) *Βενέτικη* φεργάδα (ἐπὶ ὥραιας γυναικὸς) Κρήτ. *Εἶναι* φλωρί *Βενέτικο* (ἐπὶ ἀνθρώπου κεκοσμημένου διὰ παντοίων ἀρετῶν) Ἡπ. *Ἀξίζει* *ἓνα Βενέτικο* (ἐπὶ πολυτίμου πράγματος) Πελοπν. (Ἄργ.) || Παροιμ. *Τῆς σήρας τὰ Βενέτικα παρατιμῆς πηγαίνουν* (ὁ ἀνίσχυρος ἀδικεῖται καὶ εἰς τὰς συναλλαγὰς του. *σήρας* = *χήρας*) Μεγίστ. Συνών. *Βενετσιάνικος*. 2) Μικρόσωμος (ἢ σημ. ἐκ τοῦ ἐκ Βενετίας εἶδους μικροσώμου κυνὸς) Κρήτ.: *Ἐπόμεινε Βενέτικος*. 3) Οὐδ. οὖσ., ἄργιλλος τὴν ὁποίαν χρησιμοποιοῦν οἱ ἀγγειοπλάσται Κύπρ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βενέτικο* Ἡπ. Χίος *Βενέτικα* Ἀμοργ.

βενετόμματος ἐπίθ. Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βένετος* καὶ τοῦ οὖσ. *μάτι*.

Ὁ ἔχων γαλανοὺς ὀφθαλμούς. Συνών. *γαλανομμάτης*.

βένετος ἐπίθ. Καπ. (Σινασσ. Φάρασ. κ.ά.) Κύπρ. Πόντ. (Ἀμισ. κ.ά.) — *Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.*

Τὸ μεσν. ἐπίθ. *βένετος*.

Κυανοῦς, γαλάζιος ἐνθ' ἄν.: *Ροῦχον βένετον* Κύπρ. *Βένετα* μάθια αὐτόθ. || Ἄσμ.

Τὸ ἓνας κοντός, κοντούτσικος τῶν χαμηλοβραχάτος εἶδεν τὰ μ-μάθια βένετα τῶν νεότην γιὰν τὸν δράκων.

Βενετσιάνικος ἐπίθ. κοιν. *Βενεσιάνικος* πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὀν. *Βενετσιάνος* καὶ τῆς καταλ. -ικος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Βενέτικος 1, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: *Βενεσιάνικος* καθρέφτης. *Βάζα* - κάστρα - χτήρια *Βενεσιάνικα* κοιν.

Βενετσιάνος ὁ, κοιν. *Βινεσιάνους* βόρ. ἰδιώμ. *Βενεσιάνος* πολλαχ. *Βελεσιάνος* Κύπρ.

Τὸ μεσν. ἐθνικὸν ὀν. *Βενετσιάνος*, ὁ ἐκ τοῦ Βενετ. *Venezian*. Πβ. τὸ παρὰ Γεωργηλ. Ἄλωσ. στ. 229 (ἐκδ. *ÉLegrand Biblioth.*) *Βενητσιάνοι*.

1) Ὁ κάτοικος τῆς Βενετίας, Βενετός, Ἐνετός κοιν.: Φρ. *Στὸν καιρὸ τοῦ Βενεσιάνου* (ἐπὶ Ἐνετοκρατίας) κοιν. *Ἐρχετοὺν* σὰν τὸν *Βελεσιάνον* (μεγαλοπρεπῶς) Κύπρ. || Γνωμ. *Κάλλι' ἔχω Τούρκου μαχαίρᾳ πάρε Βενεσιάνου κρῖσι*

(τὸ δικαστήριον τῶν Βενετῶν εἶναι ἀδικώτερον τοῦ Τούρκου σφαγέως) Τήν. *Κάλλιο μακελλεῖο ἔς τὸν Τούρκο παρὰ κρέας ἔς τὸ Βενεσιάνο* αὐτόθ. Ἡ λ. ὡς κύριον ὀν. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Βενεσιάνος* Πελοπν. (Μάν.) *Βενεσιάνος* Στερελλ. (Δεσφ.) καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βενεσιάνος* Κρήτ. Κυκλ. Πελοπν. (Μεσσ.) 2) Ἐπιθετικ., Ἐνετικὸς Κορσ.: Ἄσμ.

Κάλλιο νὰ λάβῃς τουφεκὰ καὶ φούρκα Βενεσιάνο, παρὰ ν' ἀκούσω, ἀγάπη μου, νὰ πάρῃς ἄλλον ἄντρα.

3) Θηλ. *Βινεσιάνο* οὖσ., εἶδος πηλίνου ἀγγείου Μακεδ. (Βλάστ.)

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Βενεσιάνες* καὶ ὡς τοπων. Μήλ.

βενέτωμα τό, Καπ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βενετώνω*.

Τὸ νὰ γίνῃ τις κυανοῦς.

βενετώνω Καπ. (Σινασσ. κ.ά.) Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *βένετος*.

Γίνομαι κυανοῦς ἢ κυανόμαυρος ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Τὸ πρόσωπόν του μαύρισεν, τὰ μάτια βενετώσαν

Κύπρ.

βενζινάροτρο τό, λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. *βενζίνη* καὶ τοῦ λογ. οὖσ. *ἄροτρο*.

Ἄροτρον κινούμενον διὰ βενζινομηχανῆς.

βενζίνη ἡ, λόγ. κοιν. *βενζίνα* σύνηθ. *βενζίνη* πολλαχ. *βενζίνα* πολλαχ. *βεζίνα* πολλαχ.

Ἐκ τοῦ Γαλλ. *benzine*.

Μεῖγμα πτητικῶν ὑδρογονανθράκων τοῦ πετρελαίου καὶ τῆς λιθανθρακοπίσης χρησιμοποιοῦμενον κυρίως ὡς καύσιμος ὕλη τῶν μηχανῶν, ὡς διαλυτικὸν λιπαρῶν οὐσιῶν κττ.

βενζινοκάικο τό, σύνηθ. *μπενζινοκάικο* ΚΜπαστ.

Ἀλιευτ. 99.

Ἐκ τῶν οὖσ. *βενζίνη* καὶ *καῖκι*.

Βενζινοπλοιο, ὁ ἰδ.

βενζινομηχανή ἡ, σύνηθ. *μπενζινομηχανή* ΚΜπαστ.

Ἀλιευτ. 95.

Ἐκ τῶν οὖσ. *βενζίνη* καὶ *μηχανή*.

Μηχανή κινουμένη διὰ βενζίνης.

βενζινόπλοιο τό, λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τῶν οὖσ. *βενζίνη* καὶ *πλοιο*.

Πλοῖον κινούμενον διὰ βενζινομηχανῆς. Συνών. *βενζινοκάικο*.

βεντάλια ἡ, κοιν. *βεντάλ-λια* Εὐβ. (Κουρ. Ὁξύλιθ.) *βιάδλια* Θεσσ. *βεντάγια* πολλαχ. *βρετάλια* Θήρ. (Οἶα).

Τὸ Ἰταλ. *ventaglia*.

Ριπίδιον.

βεντέμα ἡ, Κάρπ. Μήλ. Πελοπν. κ.ά. *βεδέμα* Ζάκ. Θήρ. Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) *βετέμα* Κρήτ. *βαδέμα* Σάμ. *βεδέμη* Κέως *βέδεμα* τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ Βενετ. *vendema*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

1) Ἡ συγκομιδὴ τῶν καρπῶν ἐν γένει Ζάκ. Θήρ. Κρήτ. Μήλ. β) Ἡ ἐποχὴ τῆς συγκομιδῆς Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.): *Ἀπάνω ἔς τὴν βεδέμα δὼν εἶν' τὰ φασόλια - οἱ πρῖνοι* Ἀπύρανθ. || Φρ. *Στὴ μεγάλη βεδέμα* (κατὰ τὸ ἔτος τῆς ἀφθόνου συγκομιδῆς) Κρήτ. γ) Ἡ ἀκμὴ τῆς ἐργασίας Πελοπν. δ) Ἡ δι' ἑκαστον εἶδος ἰχθύων κατάλληλος ἐποχὴ τῆς ἀλιείας Κάρπ. ε) Πρόσφορος περίστας Κάρπ. ς) Σπουδὴ, βία Κέως. Συνών. *φούρια*. 2) Οἱ πρὸς συγκομιδὴν καρποὶ Κρήτ.: *Πάει καλὰ ἡ βεδέμα ὀφέτος*; Συνών. *μαξούλι*. 3) Ἀφθονία, ἐπὶ τῶν

συγκομιζομένων καρπών Κρήτ. Σάμ.: *Βεδέμα* έχουν οι έλαιες Κρήτ. Σάμ. *Έχομε βεδέμα* 'ς τὸ λάδι Κρήτ. 4) Ὁ μὴν Σεπτέμβριος Θήρ. Συνών. *Τρυγητής*.

βεντεμιάζω ἀμάρτ. *βεδεμιάζω* Κρήτ. (Βάμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βεντέμα*.

Ἐχω ἀφθονίαν καρπῶν, ἐπὶ σταφυλῆς.

βεντεμίζω Μήλ. — *Λεξ. Μπριγκ.* *βεδεμίζω* Θήρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βεντέμα*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Τρυγῶ τὰς σταφυλὰς καὶ μεταφέρω αὐτὰς εἰς τὸν ληνὸν ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Τώρα ποῦ *βεδεμίσαμε* θὰ φάμε καὶ θὰ πιοῦμε Θήρ.

βεντερούγα ἡ, Πελοπν. (Μάν.) — ΚΠαλαμ. Θάνατ. παλληκαρ. 17 — *Λεξ. Μπριγκ.* Βλαστ. 394 Δημητρ. *βε-δερούγα* Ζάκ. Ἰθάκ. Κεφαλλ. Παξ. *βιντιρούγα* Στερελλ. (Μεσολόγγ.) *πιντιρούγα* Ἡπ. *πενταρούγα* Πελοπν. (Αἴγ. Ἀρκαδ. Σουδεν.) *βροντορούγα* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Ἡ νόσος ραχίτις Ζάκ. Ἰθάκ. Κεφαλλ. Παξ. Πελοπν. (Αἴγ. Μάν. Σουδεν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Μεσολόγγ.) — ΚΠαλαμ. ἐνθ' ἄν. — *Λεξ. Μπριγκ.* Βλαστ. Δημητρ.: *Τ'ς βιντιρούγας τοῦ χουράτ' (βοτάνη χρήσιμος ὡς φάρμακον κατὰ τῆς ραχίτιδος).* 2) Νόσος τοῦ λάρυγγος Πελοπν. (Ἀρκαδ.): *Νὰ βγάλῃς τὴν πενταρούγα!* (ἀρά). 3) Νόσος τοῦ ὑπογαστρίου Ἡπ.

βεντερουγισμένος ἐπίθ. *Λεξ. Δημητρ.*

Ἐκ τοῦ ρ. **βεντερουγιάζω*.

Ὁ πάσχων ἀπὸ ραχιτισμόν, ραχιτικός. Συνών. *καμπούρης*.

βεντερουγόνερο τό, ἀμάρτ. *βεδερουγόνερο* Κεφαλλ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βεντερούγα* καὶ *νερό*.

Ἀφέψημα χόρτων· χρήσιμον εἰς θεραπείαν τῆς νόσου *βεντερούγας*.

βεντερουγοχόρταρο τό, ΘΧελδραίχ. 76 — *Λεξ. Δημητρ.* *βεδερουγοχόρταρο* Κεφαλλ. *βεντουροχόρταρο* *Λεξ. Βλαστ.* 468 Δημητρ. *βεδουροχόρταρο* Κεφαλλ. *βιντουροχόρταρον* Θεσσ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βεντερούγα* καὶ *χορτάρι*. Τὸ *βεντουροχόρταρο* καθ' ἀπλολογίαν.

Τὰ πρὸς θεραπείαν τῆς νόσου *βεντερούγας* φυτὰ τοῦ γένους τοῦ ἀρνογλώσσου (*plantago*) τῆς τάξεως τῶν ἀρνογλωσσωδῶν (*plantaginaceae*) καὶ ἰδίως ἀρνόγλωσσον τὸ ψύλλιον (*plantago psyllium*) ἐνθ' ἄν. (ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λαογρ. 10 (1929) 200). Συνών. *ἀσημόχορτο* 2, *βεντερουγόχορτο*, *ψυλλόχορτο*. [**]

βεντερουγόχορτο τό, ἀμάρτ. *βεντουρόχορτο* Κεφαλλ. — *Λεξ.* Ἐλευθεροῦδ. Δημητρ. *βουτυρόχορτο* Ζάκ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βεντερούγα* καὶ *χόρτο*. Τὸ *βουτυρόχορτο* κατὰ παρετυμ. πρὸς τὸ *βούτυρο*.

Βεντερουγοχόρταρο, ὁ ἰδ.

βεντέττα ἡ, σύννηθ.

Τὸ μεσν. οὐσ. *βεντέττα*, ὁ ἐκ τοῦ Ἰταλ. *vendetta*. Ἰδ. Μαχαιρ. 1,92 (ἐκδ. R Dawkins) «ἂν τοὺς βάλλῃ 'ς τὸ χεῖριν του νὰ ποίση τοῦ ρηγὸς βεντέτταν ἀπὲ τὰ κριάτα τους».

Φόνος πρὸς ἐκδίκησιν φονευθέντος μέλους τῆς οἰκογενείας ἐνὸς συγγενοῦς τοῦ φονέως.

βέντζα ἡ, Στερελλ. (Φθιώτ.) *σβέντζα* Στερελλ. (Φθιώτ.) *βέτζα* Εὐβ. *ζβέντζα* Τσακων.

Ἐκ τοῦ Ἀγγλ. *venetian smach*. Ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λαογρ. 10 (1929) 200 καὶ Ὁρολογ. δημῶδ. 7.

Ὁ θάμνος ροῦς ὁ κότινος (*rhus cotinus*) τῆς τάξεως τῶν ἀνακαρδιωδῶν (*anacardiaceae*). Συνών. *χρυσό-ξύλο*. [**]

βέντζι τό, Εὐβ. (Κουρ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βέντζα*.

Κλάδος τοῦ φυτοῦ *βέντζα* χρησιμεύων εἰς πλέξιμον καλαθίων.

βεντούζα ἡ, κοιν. *βιντούζα* βόρ. ἰδιῶμ. *βεδούζα* πολλαχ. *βιδούζα* πολλαχ. βόρ. ἰδιῶμ. *βεντόζα* Κρήτ. (Σέλιν. κ.ά.) *δετόζα* Κρήτ. *βεντούζ-ζα* Εὐβ. (Κουρ. Ὁξύλιθ.) *βεντούτζα* *Λεξ. Μπριγκ.* *βεδούτζα* Σύμ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *ventosa*.

1) Σικύα κοιν.: *Βάζω - κόφτω - παίρνω - ρίχνω βεντούζες. Κούφεις - κοφτὲς - ξερὲς βεντούζες. Ἐπιασε καλὰ ἡ βεντούζα κοιν. || Φρ. Κολλάει σὰ βεντούζα (ἐπὶ ὀχληροῦ) σύννηθ. Εἶναι γὰρ βεντούζες (ἐπὶ δαρέντος) Ἀρκαδ. Τὴν ἔκαμα βεντούζα (ἐνν. τὴν κοιλίαν, ἔφαγα πολὺ, συνών. φρ. τὴν ἔκαμα *ταράτσα - τόπι - τούμπανο - φισέκι, τὴν ἐβέργω - σα, τὴν ἐπέτσωσα, τὴν ἐτύλωσα*) Πελοπν. (Σουδεν.)*

2) Ἡ κοτυληδὼν τοῦ πολυπόδος *Λεξ. Γαζ.* (λ. *κοτυληδών*): *Βεντούζες τοῦ χταποδιοῦ.* 3) Πληθ. *βεντούζες*, οἱ διαπερῶντες τὰ λιθόδημα ἢ μεταλλικὰ τοιχία τῶν κλωβῶν τῶν φάρων ἀεραγωγοὶ *Λεξ. Δημητρ.*

βεντούζι τό, Κέρκ. Παξ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βεντούζα*.

Χυτρίδιον συνήθως πήλινον.

βεντουζομηχανή ἡ, Δημοτ. δασμολ. 62.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βεντούζα* καὶ *μηχανή*.

Ἐργαλεῖον χρησιμεύον εἰς ἐντομὴν τοῦ δέρματος καὶ θεραπευτικὴν ἀφαίμαξιν, σικυοσχάστης.

βεντουζοπότηρο τό, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βεντούζα* καὶ *ποτήρι*.

Μικρὸν ποτήριον κατάλληλον διὰ βεντούζας.

βεντουρόχορτο, ἰδ. *βεντερουγόχορτο*.

βέρα ἡ, (I) κοιν. *βίρα* Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Κέρκ. (Κάτω Γαρ. κ.ά.) Παξ.

Τὸ μεσν. οὐσ. *βέρα*, ὁ ἐκ τοῦ Ἑνετ. *vera*. Πβ. ΚΣάθα Μεσν. Βιβλ. 6,644 «ἔτι θέλω τὴν βέργαν τὴν χρυσὴν καὶ τὴν βέραν τὴν χρυσὴν, αἵτινα δύο δακτυλίδια ἔχω».

1) Ὁ δακτύλιος τοῦ ἀρραβῶνος κοιν.: Φρ. Ἀλλάζω βέρες (ἀρραβωνίζομαι). *Πάω τὴ βέρα* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ζάκ. *Δίνω βέρα* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κεφαλλ. *Θὰ φορέσῃ βέρα* (θὰ ἀρραβωνισθῇ) Εὐβ. (Αἰδηψ.) *Τοῦ φόρεσε βίρα* (τὴν ἐμνηστεύθη) Κέρκ. *Πιάνω βέρες* (συνάπτω ἐρωτικές σχέσεις) Κάρπ. (Ἐλυμπ.) *Ἐχ'νι βέρες* (συνῆψαν ἐρωτικές σχέσεις) Σάμ. *Τὰ μαλλιά τῇ εἶναι βίρες* (οὖλα) Κέρκ. Συνών. *ἀρραβῶνας* 2, *βέργα* A 12, *βεργέττα* 1. 2) Ἐνώτιον κυκλικοῦ σχήματος Κεφαλλ. — *Λεξ. Μ'Εγκυκλ. Δημητρ.* Συνών. *βέργα* A 13, *βεργάκι* 2. 3) Φωλεὰ Ἰκαρ.

βέρα ἡ, (II) Βάρν. Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ Σλαβ. *viera* = πίστις. Ἰδ. ΜΘ Λάσκαρ. ἐν Ἀθηνᾶ 39 (1927) 211 κέξ.

1) Ἀνακωχὴ Βάρν. Κρήτ.: *Ἐκάμαμε βέρα Κρήτ.* || Ἄσμ. *Ὁζοῦ μου, δῶσε τὰ κλειδιά, Ὁζοῦ μου, δῶσε βέρα* Βάρν. 2) Περίοδος χρονική, *φορὰ* Νάξ. (Ἀπύρανθ.): *Ἀλλη μὰ βέρα μοῦ τό 'χweis καμωμένο τὸ πρᾶγμα 'φτό. Ἀγὸ βέρες ἔχω π' ἀρρωστῶ φέτι.*

